

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

واحد تهران جنوب

موضوع

بررسی دلایل و انگیزه‌های حضور فارغ‌التحصیلان رشته‌های غیر تربیت بدنی در مقطع

کارشناسی ارشد تربیت بدنی، از دیدگاه دانشجویان دانشگاه‌های استان اصفهان

استاد راهنما:

دکتر ابوالفضل فراهانی

استاد مشاور:

دکتر محمدرضا اسد

نگارش:

مهتاب سراجی

پایان نامه

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی با گرایش عمومی

شهریور ۱۳۹۱

تقدیر و تشکر:

باتشکر و سپاس از اساتید دانشمند و پرمایه ام جناب آقای دکتر ابوالفضل فراہانی و جناب آقای دکتر محمد رضا اسد کہ از محضر پر فیض تدریساتان، بهره ما برده ام.

با اتمنان بیکران از مساعدت های بی شائبه ی جناب آقای دکتر حسین پور سلطانی و جناب آقای دکتر فرهاد شفیع پور

با سپاس فراوان از همسر م آقای اصغر سلطانی بہ خاطر تمام حمایت ها و فداکاری های ہمیشگی اش

با سپاس بی دریغ خدمت دوست کران مایه ام سرکار خانم خدیجہ دہقان

و خواہر عزیزم؛ مہدیہ سراجی

کہ مرا صمیمانہ و شفقتانہ یاری داده اند.

,

باتشکر خالصانہ خدمت ہمہ کسانی کہ بہ نوعی مراد بہ انجام رساندن این مہم

یاری نموده اند.

چکیده:

انتخاب رشته تحصیلی، و گرایش دانشجویان به رشته‌های تحصیلی خاص، یکی از موضوعات مورد توجه متصدیان نظام آموزش عالی است. "تربیت بدنی و علوم ورزشی" به عنوان یکی از بیست و پنج رشته پر طرفدار دانشگاهی کشور (۱)، در سال‌های اخیر توجه بسیاری از فارغ‌التحصیلان سایر رشته‌ها را در مقطع کارشناسی ارشد به خود جلب کرده است. هدف پژوهش حاضر، ارزیابی عوامل مؤثر بر گرایش داوطلبین تحصیلات تکمیلی به ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد رشته "تربیت بدنی و علوم ورزشی" است.

این پژوهش توصیفی و از نوع پیمایشی است. که جامعه آماری آن را کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی دانشگاه‌های استان اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۸۹ تشکیل داده‌اند که ۲۰۷ نفر از آنان وسیله پاسخ به پرسشنامه‌ای که به همین منظور تدوین شده بود در این پژوهش شرکت کردند.

نتایج کلی پژوهش نشان داد که دانشجویان دارای مدرک کارشناسی غیر تربیت بدنی، قوی‌ترین انگیزه خود را از انتخاب این رشته جهت ادامه تحصیل، بازار کار بهتر رشته تربیت بدنی (۲۳/۰) و امکان موفقیت بیشتر با ادامه تحصیل در این رشته (۲۲/۶۶)، نسبت به رشته تحصیلی مقطع کارشناسی خود دانسته‌اند. داشتن سوابق ورزشی (۲۰/۱) نیز پس از آن از عوامل اصلی سوق دهنده این افراد جهت ورود به این رشته است. توصیه دوستان و اساتید درباره رشته تربیت بدنی (۱۸/۹۸)، امکان ادامه تحصیل تا مقطع دکترا نسبت به رشته قبلی (۱۸/۵۸)، علاقمندی به رشته تربیت بدنی و جذاب بودن این رشته (۱۸/۰)، سهولت قبولی در آزمون کارشناسی ارشد تربیت بدنی (۱۷/۰)، پایین بودن ظرفیت دانشگاه‌ها در مقطع کارشناسی ارشد در رشته هم نام قبلی نسبت به رشته تربیت بدنی (۱۵/۰۵) و تفاوت سطح نمره پذیرش در دانشگاه‌های مختلف (۱۴/۹۹) در درجات بعدی ذکر شده‌اند.

بر اساس نتایج بدست آمده، میان دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی نیز از نظر میزان آشنایی با ورزش‌ها، میزان مهارت در ورزش‌های مختلف، عوامل مؤثر در انتخاب گرایش و معدل کارشناسی تفاوت معنی داری وجود دارد. اما از نظر عوامل مؤثر در انتخاب رشته تفاوت معناداری مشاهده نگردید. در میان دانشجویان غیر تربیت بدنی بین علل انتخاب رشته تربیت بدنی در دو گروه مردان و زنان تفاوت معنی داری وجود ندارد.

کلید واژه‌ها

تربیت بدنی و علوم ورزشی، انتخاب رشته تحصیلی، دانشجوی غیر تربیت بدنی، فارغ‌التحصیل، ادامه تحصیل

فصل اول: طرح پژوهش

مقدمه	۲
۱-۱ بیان مسئله	۳
۲-۱ ضرورت و اهمیت پژوهش	۸
۳-۱ اهداف پژوهش	۱۳
۱-۳-۱ هدف کلی :	۱۳
۲-۳-۱ اهداف اختصاصی:	۱۳
۴-۱ فرضیه‌های پژوهش	۱۴
۵-۱ تعریف واژه‌ها	۱۵

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

مقدمه	۲۰
۱-۲ مبانی نظری	۲۰
۱-۱-۲ آموزش عالی	۲۰
۲-۱-۱-۲ آموزش عالی رسمی	۲۱
۲-۱-۱-۲ آموزش عالی غیررسمی	۲۱
۲-۱-۲ تحصیلات تکمیلی	۲۳
۱-۲-۱-۲ اهداف تحصیلات تکمیلی	۲۳
۳-۱-۲ حوزه علمی	۲۳
۴-۱-۲ رشته علمی	۲۴
۵-۱-۲ میان رشته ای	۲۵
۶-۱-۲ دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی	۲۵
۷-۱-۲ کنکور یا آزمون ورودی	۲۵
۸-۱-۲ روش‌های گزینش دانشجو	۲۶
۱-۸-۱-۲ متمرکز	۲۶
۲-۸-۱-۲ نیمه متمرکز	۲۶
۹-۱-۲ انتخاب رشته	۲۷
۱۰-۱-۲ انواع آموزش عالی در دانشگاه‌های کشور	۲۷
۱-۱۰-۱-۲ آموزش سنتی / رسمی / ترمی	۲۷

- ۲۷.....مقاطع تحصیلی ۱-۱-۱۰-۱-۲
- ۲۹.....آموزش علمی - کاربردی ۲-۱۰-۱-۲
- ۳۰.....دانشگاه جامع علمی - کاربردی ۱-۲-۱۰-۱-۲
- ۳۰.....نظام آموزشی دوره‌های علمی - کاربردی ۲-۲-۱۰-۱-۲
- ۳۱.....آموزش راه دور ۳-۱۰-۱-۲
- ۳۲.....آموزش از راه دور در ایران ۱-۳-۱۰-۱-۲
- ۳۲.....آموزش مجازی ۴-۱۰-۱-۲
- ۳۳.....دانشگاه مجازی ۱-۴-۱۰-۱-۲
- ۳۳.....گروه‌های تحصیلی ۱۱-۱-۲
- ۳۶.....گروه‌های آزمایشی در آزمون‌ها ۱-۱۱-۱-۲
- ۳۶.....علوم انسانی ۱۲-۱-۲
- ۳۶.....حوزه تربیت بدنی و علوم ورزشی ۱۳-۱-۲
- ۳۷.....رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی ۱۴-۱-۲
- ۳۹.....دلایل گسترش رشته تحصیلی تربیت بدنی ۱۵-۱-۲
- ۳۹.....ماهیت تربیت بدنی ۱۶-۱-۲
- ۴۰.....تعدادی از زیر مجموعه‌های تربیت بدنی و ورزش ۱۷-۱-۲
- ۴۰.....جامعه‌شناسی ورزشی ۱-۱۷-۱-۲
- ۴۰.....بیومکانیک ورزشی ۲-۱۷-۱-۲
- ۴۰.....طب ورزشی ۳-۱۷-۱-۲
- ۴۱.....فیزیولوژی ورزشی یا فیزیولوژی کاربردی ۴-۱۷-۱-۲
- ۴۱.....تعلیم و تربیت ۵-۱۷-۱-۲
- ۴۱.....روانشناسی ورزشی ۶-۱۷-۱-۲
- ۴۱.....یادگیری حرکتی ۷-۱۷-۱-۲
- ۴۱.....تکامل حرکتی ۸-۱۷-۱-۲
- ۴۲.....تربیت بدنی تطبیقی ۹-۱۷-۱-۲
- ۴۲.....مدیریت ورزشی ۱۰-۱۷-۱-۲
- ۴۲.....آسیب‌شناسی و حرکات اصلاحی ۱۱-۱۷-۱-۲
- ۴۲.....فرصت‌های شغلی ۱۸-۱-۲
- ۴۴.....فرصت‌های شغلی در طب ورزشی (۱۰۱) ۱-۱۸-۱-۲
- ۴۷.....رشته تربیت بدنی در جهان ۱۹-۱-۲
- ۴۹.....عناوین چند دوره تربیت بدنی و ورزش در دانشگاه‌های مختلف جهان ۱-۱۹-۱-۲
- ۵۱.....تربیت بدنی در چند دانشگاه منتخب جهان ۲-۱۹-۱-۲

- ۵۱-۱-۱۹-۲-۱-۲-۱۸).....(۱۱۸) دانشگاه تهران / ایران
- ۵۱-۱-۱۹-۲-۲-۱۲۲).....(۱۲۲) دانشگاه میامی / ایالات متحده آمریکا
- ۵۲-۱-۱۹-۳-۲-۱۱۶).....(۱۱۶) دانشگاه کلرادوی شمالی / ایالات متحده آمریکا
- ۵۴-۱-۱۹-۴-۲-۹۶).....(۹۶) دانشگاه گلاسکو / انگلستان
- ۵۵-۱-۱۹-۵-۲-۹۳).....(۹۳) دانشگاه تکنولوژی تگزاس / ایالات متحده آمریکا
- ۵۶-۱-۱۹-۶-۲-۱۰۴).....(۱۰۴) دانشگاه مورداک / استرالیا
- ۵۷-۱-۱۹-۸-۲-۱۰۳).....(۱۰۳) چکاسلواکی / جمهوری چک
- ۵۷-۱-۱۹-۹-۲-۹۵).....(۹۵) دانشگاه دولتی تربیت بدنی، ورزش، جوانان و گردشگری مسکو / روسیه
- ۵۹-۱-۱۹-۱۰-۲-۱۱۲).....(۱۱۲) دانشگاه فیلد هالام / انگلستان
- ۶۰-۱-۱۹-۱۱-۲-۱۱۳).....(۱۱۳) دانشگاه علم و صنعت چمپینز / آلمان
- ۶۱-۱-۱۹-۳-۱۹)..... اختصارات
- ۶۲-۱-۲-۲۰-۱-۲)..... تربیت بدنی در آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها
- ۶۲-۱-۲-۱-۲۰-۱-۲)..... آزمون سراسری
- ۶۲-۱-۲-۲-۲۰-۱-۲)..... آزمون کارشناسی ارشد
- ۶۳-۱-۲-۳-۲۰-۱-۲)..... آزمون کاردانی به کارشناسی
- ۶۳-۱-۲-۴-۲۰-۱-۲)..... آزمون کاردانی فنی و حرفه‌ای
- ۶۴-۱-۲-۵-۲۰-۱-۲)..... آزمون جامع علمی و کاربردی
- ۶۴-۱-۲-۶-۲۰-۱-۲)..... پذیرش بدون آزمون
- ۶۵-۱-۲-۲۱-۱-۲)..... تاریخچه تربیت بدنی در ایران
- ۶۸-۱-۲-۲۲-۱-۲)..... مقاطع تحصیلی تربیت بدنی در ایران
- ۶۸-۱-۲-۱-۲۲-۱-۲)..... مقطع تحصیلی مرتبط با آموزش و پرورش
- ۷۱-۱-۲-۲-۲۲-۱-۲)..... مقاطع تحصیلی مرتبط با آموزش عالی
- ۷۱-۱-۲-۱-۲-۲۲-۱-۲)..... کاردانی
- ۷۱-۱-۲-۱-۲-۲۲-۱-۲)..... کاردانی پیوسته
- ۷۱-۱-۲-۲-۲۲-۱-۲)..... کاردانی ناپیوسته
- ۷۲-۱-۲-۲-۲۲-۱-۲)..... دوره‌های مصوب کاردانی تربیت بدنی و علوم ورزشی در ایران
- ۷۲-۱-۲-۱-۲-۲۲-۱-۲)..... دوره کاردانی تربیت بدنی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- ۷۳-۱-۲-۲-۲-۲۲-۱-۲)..... دوره کاردانی تربیت بدنی در سه شاخه مربیگری، مدیریت و معلمی
- ۷۵-۱-۲-۳-۲-۲-۲۲-۱-۲)..... دوره کاردانی تربیت معلم تربیت بدنی و علوم ورزشی
- ۷۷-۱-۲-۴-۲-۲-۲۲-۱-۲)..... دوره‌های کاردانی علمی کاربردی
- ۷۸-۱-۲-۳-۲۲-۱-۲)..... کارشناسی
- ۷۸-۱-۲-۱-۳-۲۲-۱-۲)..... کارشناسی پیوسته

- ۷۸..... کارشناسی ناپیوسته ۲-۳-۲۲-۱-۲
- ۷۹..... دوره‌های مصوب کارشناسی تربیت بدنی و علوم ورزشی در ایران ۳-۳-۲۲-۱-۲
- ۷۹..... دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت دبیر رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی ۱-۳-۳-۲۲-۱-۲
- ۸۱..... دوره کارشناسی ناپیوسته تربیت بدنی و علوم ورزشی ۲-۳-۳-۲۲-۱-۲
- ۸۳..... دوره کارشناسی تربیت بدنی و علوم ورزشی جانبازان و معلولین ۳-۳-۳-۲۲-۱-۲
- ۸۶..... دوره کارشناسی تربیت بدنی و علوم ورزشی در پنج گرایش ۴-۳-۳-۲۲-۱-۲
- ۸۹..... دوره کارشناسی تربیت دبیر تربیت بدنی و علوم ورزشی ۵-۳-۳-۲۲-۱-۲
- ۹۱..... کارشناسی ارشد یا فوق لیسانس در تربیت بدنی ۴-۲۲-۱-۲
- ۹۲..... دوره‌های مصوب کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی در ایران ۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۹۲..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی ۱-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۹۴..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش حرکات اصلاحی و آسیب شناسی ۲-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۹۶..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش رفتار حرکتی ۳-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۹۸..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش مدیریت ورزشی ۴-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۱۰۱..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش فیزیولوژی ورزشی ۵-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۱۰۳..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش بیومکانیک ورزشی ۶-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۱۰۶..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش مدیریت ورزش همگانی ۷-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۱۱۰..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش علم تمرین ۹-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۱۱۲..... دوره‌های پیشنهادی کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی ۲-۴-۲۲-۱-۲
- ۱۱۲..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش جامعه شناسی ورزشی ۱-۲-۴-۲۲-۱-۲
- ۱۱۴..... دوره کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ گرایش روانشناسی ورزشی ۱۱-۱-۴-۲۲-۱-۲
- ۱۱۶..... دکترای تربیت بدنی و علوم ورزشی ۵-۲۲-۱-۲
- ۱۱۸..... پیشینه و ادبیات پژوهش ۲-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۱۸..... آموزش عالی ۱-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۲۰..... بازار کار و اشتغال ۲-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۲۴..... کنکور و انتخاب رشته ۳-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۲۷..... تربیت بدنی ۴-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۳۲..... کارآفرینی در ورزش ۵-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۳۴..... جمع بندی پژوهش‌ها انجام شده ۶-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۳۴..... گرایش افراد به ادامه تحصیل در آموزش عالی ۱-۶-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۳۴..... عوامل موثر بر انتخاب رشته و تغییر رشته ۲-۶-۲-۲۲-۱-۲
- ۱۳۵..... نکات قابل توجه ۳-۶-۲-۲۲-۱-۲

فصل سوم: روش شناسی پژوهش

مقدمه	۱۳۹
۱-۳ روش پژوهش	۱۳۹
۲-۳ متغیرهای پژوهش	۱۳۹
۳-۳ روش جمع آوری داده‌ها	۱۳۹
۴-۳ روایی و پایایی ابزار اندازه گیری	۱۴۱
۱-۴-۳ تعیین روایی پرسشنامه	۱۴۱
۲-۴-۳ تعیین پایایی پرسشنامه	۱۴۱
۵-۳ جامعه و نمونه آماری	۱۴۱
۶-۳ روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها	۱۴۱
۷-۳ پیش فرض‌های پژوهش	۱۴۲
۸-۳ محدودیت‌های پژوهش	۱۴۲

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

مقدمه	۱۴۴
۱-۴ توصیف داده‌ها	۱۴۵
۱-۱-۴ دانشگاه محل تحصیل	۱۴۵
۲-۱-۴ سن	۱۴۵
۳-۱-۴ جنسیت	۱۴۵
۴-۱-۴ وضعیت تا هل	۱۴۶
۵-۱-۴ تعداد فرزندان	۱۴۶
۶-۱-۴ وضعیت شغلی	۱۴۷
۷-۱-۴ میزان درآمد	۱۴۷
۸-۱-۴ نوع دیپلم	۱۴۸
۹-۱-۴ نوع مدرک کارشناسی	۱۴۹
۱۰-۱-۴ گروه تحصیلی دانشجویان غیر تربیت بدنی در مقطع کارشناسی	۱۴۹
۱۱-۱-۴ تعداد شرکت در آزمون کارشناسی ارشد	۱۵۰
۱۲-۱-۴ نوع پذیرش	۱۵۰
۱۳-۱-۴ رتبه قبولی در آزمون کارشناسی ارشد	۱۵۱
۱۴-۱-۴ درصد نمرات در آزمون کارشناسی ارشد	۱۵۱
۱۵-۱-۴ گرایش تحصیلی	۱۵۲

۱۵۲ عوامل موثر در انتخاب گرایش	۱۶-۱-۴
۱۵۳ عوامل موثر در انتخاب رشته تربیت بدنی	۱۷-۱-۴
۱۵۵ مقام قهرمانی	۱۸-۱-۴
۱۵۷ میزان آشنائی با رشته‌های ورزشی	۱۹-۱-۴
۱۵۷ کل دانشجویان	۱-۱۹-۱-۴
۱۵۸ دانشجویان غیر تربیت بدنی	۲-۱۹-۱-۴
۱۵۹ میزان مهارت در رشته‌های ورزشی	۲۰-۱-۴
۱۵۹ کل دانشجویان	۱-۲۰-۱-۴
۱۶۱ آمار استنباطی	۲-۴
۱۶۱ آزمون طبیعی بودن داده‌ها	۱-۲-۴
۱۶۲ فرضیه ۱	۲-۲-۴
۱۶۲ فرضیه ۲	۳-۲-۴
۱۶۳ فرضیه ۳	۴-۲-۴
۱۶۴ فرضیه ۴	۵-۲-۴
۱۶۴ فرضیه ۵	۶-۲-۴
۱۶۵ فرضیه ۶	۷-۲-۴
۱۶۵ فرضیه ۷	۸-۲-۴
۱۶۶ فرضیه ۸	۹-۲-۴
۱۶۶ فرضیه ۹	۱۰-۲-۴
۱۶۷ فرضیه ۱۰	۱۱-۲-۴
۱۶۷ فرضیه ۱۱	۱۲-۲-۴
۱۶۸ فرضیه ۱۲	۱۳-۲-۴
۱۶۸ فرضیه ۱۳	۱۴-۲-۴
۱۶۹ فرضیه ۱۴	۱۵-۲-۴
۱۶۹ فرضیه ۱۵	۱۶-۲-۴
۱۷۰ فرضیه ۱۶	۱۷-۲-۴
۱۷۰ فرضیه ۱۷	۱۸-۲-۴

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱۷۲ مقدمه	
۱۷۲ خلاصه پژوهش	۱-۵
۱۷۶ بحث و نتیجه گیری	۲-۵

- ۱۷۶-۱-۲-۵ دانشگاه محل تحصیل دانشجویان ۱۷۶
- ۱۷۶-۲-۲-۵ سن ۱۷۶
- ۱۷۷-۳-۲-۵ جنسیت ۱۷۷
- ۱۷۷-۴-۲-۵ وضعیت تا هل ۱۷۷
- ۱۷۷-۵-۲-۵ تعداد فرزندان ۱۷۷
- ۱۷۸-۶-۲-۵ وضعیت شغلی و میزان درآمد ۱۷۸
- ۱۷۹-۷-۲-۵ نوع دیپلم ۱۷۹
- ۱۸۰-۸-۲-۵ مدرک کارشناسی ۱۸۰
- ۱۸۱-۹-۲-۵ گرایش تحصیلی ۱۸۱
- ۱۸۱-۱۰-۲-۵ مقام قهرمانی ۱۸۱
- ۱۸۲-۱۱-۲-۵ آشنائی با رشته‌های ورزشی و میزان مهارت ۱۸۲
- ۱۸۴-۱۲-۲-۵ عوامل موثر در انتخاب رشته ۱۸۴
- ۱۸۵-۱-۱۲-۲-۵ بازار کار بهتر رشته نسبت به رشته قبلی ۱۸۵
- ۲-۱۲-۲-۵ امکان موفقیت بیشتر با ادامه تحصیل در رشته تربیت بدنی با توجه به رشته تحصیلی مقطع
کارشناسی ۱۸۶
- ۳-۱۲-۲-۵ داشتن سوابق ورزشی و قهرمانی ۱۸۷
- ۴-۱۲-۲-۵ توصیه دوستان و اساتید درباره رشته تربیت بدنی ۱۸۸
- ۵-۱۲-۲-۵ امکان ادامه تحصیل تا مقطع دکترا نسبت به رشته قبلی ۱۸۹
- ۶-۱۲-۲-۵ علاقمندی به رشته تربیت بدنی و جذاب بودن این رشته ۱۸۹
- ۷-۱۲-۲-۵ سهولت قبولی در آزمون کارشناسی ارشد تربیت بدنی ۱۹۰
- ۸-۱۲-۲-۵ پایین بودن ظرفیت دانشگاه‌ها در مقطع کارشناسی ارشد در رشته هم نام قبلی نسبت به رشته تربیت
بدنی ۱۹۰
- ۹-۱۲-۲-۵ تفاوت سطح نمره پذیرش در دانشگاه‌های مختلف ۱۹۱
- ۱۰-۱۲-۲-۵ تأثیر عامل جنسیت در انتخاب رشته ۱۹۱
- ۱۳-۲-۵ دلایل و انگیزه‌های انتخاب گرایش ۱۹۱
- ۱-۱۳-۲-۵ علاقمندی به گرایش مورد نظر ۱۹۲
- ۲-۱۳-۲-۵ اهمیت بیشتر گرایش مورد نظر، نسبت به سایر گرایش‌ها ۱۹۲
- ۳-۱۳-۲-۵ بازار کار بهتر گرایش مورد نظر نسبت به سایر گرایش‌ها ۱۹۲
- ۴-۱۳-۲-۵ توصیه دوستان و اساتید ۱۹۳
- ۵-۱۳-۲-۵ سهولت ادامه تحصیل تا مقطع دکترا نسبت به دیگر گرایش‌ها ۱۹۳
- ۶-۱۳-۲-۵ تفاوت رتبه ورود در گرایش‌های مختلف ۱۹۳
- ۷-۱۳-۲-۵ تأثیر عامل جنسیت در انتخاب گرایش ۱۹۳

۱۹۳..... ۱۴-۲-۵- پیشنهادات بر اساس نتایج پژوهش

۱۹۴..... ۱۵-۲-۵- پیشنهادات برای پژوهش‌ها آتی

۱۹۸..... فهرست منابع

۲۰۵..... پیوستها

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲ موقعیت‌های شغلی در تربیت بدنی و ورزش	۴۳
جدول ۲-۲ خلاصه پژوهش‌ها	۱۳۷
جدول ۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخ دهندگان در دانشگاه‌های مختلف	۱۴۵
جدول ۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی جنس پاسخ دهندگان	۱۴۵
جدول ۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی جنس پاسخ دهندگان	۱۴۶
جدول ۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی تعداد فرزندان پاسخ دهندگان متاهل دارای فرزند	۱۴۶
جدول ۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی وضعیت شغلی پاسخ دهندگان	۱۴۷
جدول ۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی میزان درآمد پاسخ دهندگان	۱۴۷
جدول ۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی میزان درآمد پاسخ دهندگان	۱۴۸
جدول ۸-۴ میانگین معدل دانشجویان به تفکیک نوع مدرک کارشناسی	۱۴۸
جدول ۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی مدرک کارشناسی پاسخ دهندگان	۱۴۹
جدول ۱۰-۴ میانگین معدل کارشناسی دانشجویان به تفکیک نوع مدرک کارشناسی	۱۴۹
جدول ۱۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی گروه تحصیلی در مدرک کارشناسی شرکت کنندگان غیر تربیت بدنی	۱۴۹
جدول ۱۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی تعداد شرکت پاسخ دهندگان در آزمون کارشناسی ارشد	۱۵۰
جدول ۱۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی نوع پذیرش پاسخ دهندگان در آزمون کارشناسی ارشد	۱۵۰
جدول ۱۴-۴ بیانگر تعداد، دامنه و میانگین، انحراف استاندارد رتبه قبولی شرکت کنندگان در آزمون کارشناسی ارشد اعم از آزاد و دولتی است	۱۵۱
جدول ۱۵-۴ بیانگر تعداد، دامنه، میانگین و انحراف استاندارد درصد نمرات شرکت کنندگان در آزمون کارشناسی ارشد است	۱۵۱
جدول ۱۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی گرایش تحصیلی پاسخ دهندگان	۱۵۲
جدول ۱۷-۴ توزیع درصدی پاسخ های شرکت کنندگان به سؤال‌های شش گانه در رابطه با عوامل موثر در انتخاب گرایش تحصیلی	۱۵۲
جدول ۱۸-۴ توزیع درصدی پاسخ های شرکت کنندگان به سوالات نه گانه در رابطه با عوامل موثر در انتخاب رشته تربیت بدنی (توسط دانشجویان غیر تربیت بدنی)	۱۵۴
جدول ۱۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی مقام قهرمانی پاسخ دهندگان در سطوح مختلف	۱۵۶
جدول ۲۰-۴ توزیع درصدی پاسخ های شرکت کنندگان به سؤالات مربوط به میزان آشنائی با رشته های ورزشی مختلف	۱۵۷
جدول ۲۱-۴ توزیع درصدی پاسخ های دانشجویان غیر تربیت بدنی به سؤالات مربوط به میزان آشنائی با رشته های ورزشی مختلف	۱۵۸

- جدول ۴-۲۲ توزیع درصدی پاسخ های شرکت کنندگان به سؤالات مربوط به میزان مهارت در رشته های ورزشی
مختلف ۱۵۹
- جدول ۴-۲۳ توزیع درصدی پاسخ های دانشجویان غیر تربیت بدنی به سؤالات مربوط به میزان مهارت در رشته های
ورزشی مختلف ۱۶۰
- جدول ۴-۲۴ نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای سنجش طبیعی بودن داده های مربوط بهم تغییرهای عوامل
موثر در انتخاب گرایش و علل انتخاب رشته تربیت بدنی ۱۶۱
- جدول ۴-۲۵ تفاوت بین میانگین مشاهده شده با میانگین فرضی علل انتخاب رشته تربیت بدنی ۱۶۲
- جدول ۴-۲۶ تفاوت میانگین مشاهده شده با میانگین فرضی عوامل موثر در انتخاب گرایش ۱۶۲
- فرض پژوهش (H1): بین میانگین رتبه های علل انتخاب رشته تربیت بدنی تفاوت معنی داری وجود دارد. ۱۶۳
- جدول ۴-۲۷ تفاوت بین رتبه های علل انتخاب رشته تربیت بدنی ۱۶۳
- جدول ۴-۲۸ تفاوت بین میانگین رتبه های عوامل موثر در انتخاب گرایش تحصیلی ۱۶۴
- جدول ۴-۲۹ تفاوت بین علل انتخاب رشته تربیت بدنی بر اساس جنسیت ۱۶۴
- جدول ۴-۳۰ تفاوت بین عوامل موثر در انتخاب گرایش بر اساس جنسیت ۱۶۵
- جدول ۴-۳۱ تفاوت بین عوامل موثر در انتخاب گرایش در بین دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۵
- جدول ۴-۳۲ تفاوت بین میزان آشنایی با ورزش ها در بین دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۶
- جدول ۴-۳۳ تفاوت بین میزان مهارت ورزشی در دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۶
- جدول ۴-۳۴ تفاوت بین میزان کسب مقام های ورزشی در دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۷
- جدول ۴-۳۵ تفاوت بین تعداد شرکت در آزمون کارشناسی ارشد بین دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۷
- جدول ۴-۳۶ تفاوت بین وضعیت شغلی میان دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۸
- جدول ۴-۳۷ تفاوت بین میزان درآمد میان دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۸
- جدول ۴-۳۸ تفاوت بین معدل دیپلم میان دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۹
- جدول ۴-۳۹ تفاوت بین معدل کارشناسی میان دانشجویان تربیت بدنی و غیر تربیت بدنی ۱۶۹
- جدول ۴-۴۰ تفاوت بین میزان آشنایی با ورزش ها بر اساس جنسیت ۱۷۰
- جدول ۴-۴۱ تفاوت بین میزان مهارت ورزشی بر اساس جنسیت ۱۷۰

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
نمودار ۱ بخش‌های گوناگون نظام آموزش عالی	۲۲
نمودار ۲. روابط برخی علوم با تربیت بدنی	۳۸
شکل ۱-۴ میانگین پاسخ‌های شرکت‌کنندگان به سؤال‌های شش‌گانه در رابطه با عوامل موثر در انتخاب گرایش تحصیلی	۱۵۳
شکل ۲-۴ میانگین پاسخ‌های شرکت‌کنندگان به سوالات نه‌گانه در رابطه با عوامل موثر در انتخاب	۱۵۵

فصل اول:

طرح تحقیق

مقدمه

گسترش و اعتلای روز افزون علوم در زمینه‌های مختلف سبب شده است که مطالعات و پژوهش‌های علمی، بسیار تخصصی و هدفمند شوند. در این عصر دانش و تخصص، تربیت بدنی و علوم ورزشی نیز به عنوان یکی از حوزه‌های معارف بشری از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. زیرا این پدیده توانمند از طریق حرکت، رشد و شکوفائی ابعاد گوناگون انسان‌ها را تسهیل می‌کند (۶۱). در دهه اخیر مبانی علمی رشته تربیت بدنی به طور وسیعی گسترش یافته است. افراد حرفه‌ای در رشته تربیت بدنی، خود را ملزم به شناخت و آگاهی از سایر حیطه‌های تخصصی و درک همبستگی متقابل آن‌ها نموده‌اند و این امر باعث شده است که تعداد تخصص‌های مرتبط با تربیت بدنی، افزایش یابد به طوری که این تخصص‌ها به توسعه و تنوع حرفه‌ای و شغلی در تربیت بدنی منجر شده است (۶۴). ارتقاء دانش به عنوان ملاک برتری افراد در جهان امروز، موفقیت‌های ناشی از تکامل روز افزون نظریه‌ها و شیوه‌های علمی تمرینات ورزشی و همراه کردن این اصول علمی ورزشی با تجربیات عملی، ایجاد زمینه‌های تخصصی گوناگون در جهت دستیابی به ناشناخته‌ها و پاسخ به سوالات فراوان موجود در زمینه علوم حرکتی و تربیت بدنی، راه را برای ورود تربیت بدنی و علوم ورزشی به عنوان یک رشته تحصیلی با گرایش‌های متفاوت، به اغلب دانشگاه‌های کشور هموار نموده است.

تربیت بدنی و علوم ورزشی با ماهیتی بین رشته‌ای به عنوان شاخه‌ای از علوم انسانی، از جهات مختلف با علوم پایه و علوم زیستی پیوند یافته است و موجبات اشتراک فراوان این رشته را با سایر علوم، فراهم نموده است. از سوی دیگر کاربرد این دانش و یافته‌های علمی آن، در زندگی روزمره افراد، این رشته را جدا از جنبه‌های تخصصی آن، به رشته‌ای قابل درک و پر کاربرد برای کلیه افراد و اقشار جامعه در هر سن و موقعیتی تبدیل کرده است. با وجود تمام این جذابیت‌ها، رشته تحصیلی تربیت بدنی و علوم ورزشی برخلاف بسیاری از کشورهای جهان، از اقبال و توجه اندکی از جانب داوطلبان ورود به دانشگاه برخوردار است. به نحوی که کمتر کسی هست که با رتبه‌ی علمی بالا در آزمون سراسری، حاضر به ادامه تحصیل در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی باشد. از طرف دیگر بسیاری از افراد پس از تکمیل دوره کارشناسی خود در سایر رشته‌های تحصیلی، تمایل بسیاری برای ادامه تحصیل در این رشته از خود نشان می‌دهند.

در اینجا این سال مطرح می‌شود که؛ چرا با وجود هزینه‌ی زمان، نیرو و امکانات فراوان از سوی نظام آموزش عالی کشور و فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف برای کسب تخصص در رشته‌ای

خاص، این افراد پس از گذر حداقل چهار سال از تحصیلات خود، و صرف هزینه‌های اقتصادی بسیار و به‌کارگیری نیرو و انرژی جوانی خود، با وجود تخصص اندک در زمینه تربیت بدنی و علوم ورزشی نسبت به فارغ‌التحصیلان این رشته، تربیت بدنی و علوم ورزشی را برای ادامه تحصیل انتخاب می‌کنند؟ هدف از این پژوهش بررسی دلایل و انگیزه‌های فارغ‌التحصیلان رشته‌های غیر تربیت بدنی، از حضور در دوره‌های کارشناسی ارشد تربیت بدنی است.

۱-۱- بیان مسئله

حق دسترسی به آموزش عالی در تعدادی از اسناد بین‌المللی به عنوان شاخصی از حقوق بشر، محترم شمرده شده است. سازمان ملل متحد طی یک پیمان بین‌المللی در سال ۱۹۶۶، در ماده ۱۳، در مورد حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، اعلام کرد، که «آموزش عالی باید به شکل برابر برای همگان، بر اساس ظرفیت، توسط هر وسیله‌ای مناسب، و به ویژه به صورت آموزش رایگان صورت پذیرد.» (۱۲۱)

آخرین گزارش بانک جهانی با عنوان؛ «آموزش عالی در کشورهای در حال توسعه، بیم و امید» که در سال ۲۰۰۰ منتشر گردید؛ حاصل تلاش کارگروه آموزش عالی و امور اجتماعی با همکاری بانک جهانی و یونسکو، با ایجاد مجمعی مشتمل بر متخصصانی از سیزده کشور برای بررسی آینده آموزش عالی در کشورهای در حال توسعه است. با توجه به یافته‌ها، پژوهش‌ها، بحث‌ها و تبادل نظرهای طولانی که طی دو سال انجام گرفت، کارگروه مورد نظر عقیده خود را بدین گونه خلاصه کرد که بدون آموزش عالی گسترده‌تر و بهتر، کشوری در حال توسعه در بهره برداری از اقتصاد دانش جهانی با مشکلات روزافزونی مواجه خواهند شد. اعضاء کارگروه مورد نظر بر این باورند که اضطراری بودن توسعه کمی و بهبود کیفیت آموزش عالی در کشورهای در حال توسعه باید از مهم‌ترین امور بشمار آیند (۴).

اهمیت رسالت دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی، رقابتی شدن ارتقای دانش، تخصصی‌تر شدن بازار کار، گسترش فناوری، افزایش متقاضیان آموزش عالی و طرح آموزش مادام‌العمر از عمده‌ترین مشکلات آموزش عالی در کشورهای در حال توسعه به شمار می‌آیند. صاحب‌نظران و نویسندگان گزارش بانک جهانی در خصوص آموزش عالی در کشورهای در حال توسعه یکی از راه حل‌های عملی ایجاد شاخص‌های موفقیت را در آموزش عالی؛ برنامه ریزی توسعه، بویژه در دو زمینه متفاوت علوم و فن آوری، و آموزش عمومی؛ برشمرده اند. به عقیده کارگروه مورد نظر، در اقتصاد

متکی بر دانش^۱ متخصصانی که آموزش سطح بالایی در این زمینه دیده‌اند و نیز افرادی که اطلاعات جامع و گسترده‌ای دارند، بسیار مهم اند. هر دو گروه نیازمندند که با انعطاف پذیری بیشتری آموزش ببینند. تا بتوانند هماهنگ با توسعه جامعه، اطلاعات خود را ارتقاء دهند (۴).

با توجه به مطالب فوق، نقش آموزش عالی در رشد و توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور بر هیچ کس پوشیده نیست. بنابراین تحصیل علم و کسب تخصص می‌تواند موفقیت‌های اقتصادی و اجتماعی بیشتری را از طریق کسب مدارک علمی و تحصیلی بالاتر از یک سو و دسترسی به مشاغل مناسب‌تر از سوی دیگر در پی داشته باشد، در نتیجه استقبال بسیار از دوره‌های آموزش عالی، نمی‌تواند دور از انتظار باشد.

دانش به طور روزافزونی اقتصاد و تحولات جهانی را تحت سیطره خود قرار می‌دهد و نهایتاً مهم‌ترین و تنها ماده خامی است که می‌توان آنرا پیوسته بارور و غنی ساخت. به همین خاطر، دانشگاه به عنوان محور تولید دانش، همواره اهمیت خود را حفظ خواهد کرد (۲۵). از سوی دیگر هر کشور برای توسعه، به متخصصانی در کلیه حوزه‌ها و زمینه‌های علمی نیازمند است که این مهم در سایه دسترسی آسان و عمومی به آموزش عالی، انتخاب و جذب مستعدترین و متعهدترین افراد جامعه، گسترش رشته‌های دانشگاهی و توانمندسازی دانش‌آموختگان در جهت کاربرد علم، تحقق خواهد یافت.

در مورد اهداف و رسالت‌های آموزش عالی نوین می‌توان گفت؛ مأموریت دانشگاه همان وظیفه‌ای است که دانشگاه در جهان معاصر به عهده دارد اما اهداف دانشگاه آن هدف‌هایی است که دانشگاه می‌خواهد به آن برسد. این اهداف با توجه به نقش نوین آن‌ها عبارتند از:

۱. پاسخگویی به نیاز جامعه
۲. کمک به پیشبرد و سرعت بخشیدن به فرآیند توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور
۳. تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه
۴. برقراری ارتباطات علمی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی در سطح جهان و منطقه با سایر مراکز علمی و دانشگاه‌ها
۵. تولید و توسعه و نشر دانش و فرهنگ کشور (۵)

از میان رسالت‌هایی که برای آموزش عالی در نظر گرفته می‌شوند، بالا بردن سطح مهارت‌های کاربردی افراد جامعه و تامین نیروی انسانی متخصص، برجسته‌تر از بقیه رسالت‌های دانشگاه به نظر

¹Knowledge Economy

می‌رسد. این بالا بردن سطح مهارت‌ها هم می‌تواند از طریق آموزش‌های رسمی، که با دروس مصوب تدریس می‌شود و هم از طریق آموزش‌های غیر رسمی باشد. در مورد کشور ما، که با کمبود منابع و امکانات مواجه هستیم و در مقایسه بین علوم کاربردی و نظری، برای ما علومی در پژوهش‌ها باید مورد توجه بیشتر قرار گیرند که معطوف به عمل و کاربرد باشند و در کنار آن، به آن دسته از مباحث نظری باید بها داده شود که، با تقریب و احتمال، بتوان برای آن‌ها کاربردی در آینده نزدیک متصور بود (۲۵).

در دوره‌های مختلف آموزش عالی به ویژه مقاطع تحصیلات تکمیلی است که دانش و فن آوری از جوامع پیشرفته‌تر جذب و هضم می‌شود و همراه با خلاقیت و ابتکارات برای استفاده داخلی ارائه می‌گردد (۱۰). در حقیقت، دوره‌های تحصیلات تکمیلی محل تلاقی و فصل مشترک آموزش و پژوهش در عالی‌ترین سطوح خود می‌باشد که در آن برجسته‌ترین دانش‌پژوهان جامعه به عالی‌ترین مباحث علمی (نظری و عملی) می‌پردازند و در نقش خون تازه و تجدید شونده‌ی کالبد پژوهش و پژوهش، جامعه را زنده و پویا نگاه می‌دارند. از دیگر سو اعطای درجه علمی به افرادی که استحقاق آن را ندارند به نفع جامعه نیست (۴). حوزه تربیت بدنی و علوم ورزشی نیز به عنوان بخشی از آموزش عالی از این قاعده مستثنی نبوده و نیازمند جذب و تربیت افراد مستعد و متعهد در این زمینه است تا هم در میدان علم، و هم در عرصه عمل، حرف‌هایی برای گفتن داشته باشند.

تربیت بدنی و علوم ورزشی به عنوان یک رشته دانشگاهی، یکی از شاخه‌های علوم انسانی است که از جهات مختلف با علوم پایه و علوم تندرستی پیوند یافته و مثلاً اثر و نقش آن در رابطه بسیار با توان بخشی و بهسازی جسمی و روانی افراد جامعه غیر قابل انکار است و در نظام جمهوری اسلامی ایران از جایگاه و منزلت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. دامنه فعالیت و کارایی تربیت بدنی و علوم ورزشی در امر آموزش و پرورش، بهداشت فردی و اجتماعی بسیار وسیع و گسترده است بطوری که تمام گروه‌های سنی را، از پیش از تولد تا دوره سال‌خوردگی و کهولت در بر می‌گیرد. با عنایت به این مهم و بمنظور تحقق بخشیدن به بند سه از اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی تربیت نیروی انسانی متعهد و متخصص در این رشته ضروری است (۱۱۵).

آنچه سبب ماندگاری و رونق این رشته علمی شده، ضرورت، اهمیت و به خصوص نقشی است که همواره در تربیت آدمی ایفا کرده، یا به عبارتی استعداد و توانمندی این رشته در اثر گذاری بر سیر تحول و تکامل انسان است. بنابراین در عرصه تعلیم و تربیت، و در طول اعصار گذشته، این رشته همواره نقش آفرین بوده و متناسب با نوع فلسفه حاکم بر تعلیم و تربیت مطرح شده است (۱۰). شاید یکی از علل ابهام در درک واقعی این رشته، گسترده بودن آن در تمامی حیطه‌های تعلیم و